

Nota aan het Overlegcomité

Betreft: Voorontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht

1. Inleiding en/of voorafgaande

Het institutioneel akkoord voor de zesde staatshervorming van 11 oktober 2011 hevelt een aantal bevoegdheden over naar Vlaanderen, zo ook enkele betreffende het jeugdbeschermingsrecht. Onder de "Communautarisering" van het jeugdbeschermingsrecht vallen volgende materies:

- Het bepalen van de aard van de maatregelen ten aanzien van de minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd;
- De regels inzake de uithandengeving;
- De regels inzake de plaatsing in een gesloten instelling;
- De gesloten instellingen, volgens nader te bepalen uitvoeringsregels.

In artikel 5§1, II van de Bijzondere Wet tot hervorming der instelling van 8 augustus 1980 werd de bevoegdheid van de gemeenschappen als volgt omschreven :

"6° De jeugdbescherming, met inbegrip van de sociale bescherming en de gerechtelijke bescherming, maar met uitzondering van:

a) de burgerrechtelijke regels met betrekking tot het statuut van de minderjarigen en van de familie, zoals die vastgesteld zijn door het Burgerlijk Wetboek en de wetten tot aanvulling ervan;

b) de strafrechtelijke regels waarbij gedragingen die inbreuk plegen op de jeugdbescherming, als misdrijf worden omschreven en waarbij op die inbreuken straffen worden gesteld, met inbegrip van de bepalingen die betrekking hebben op de vervolgingen, onverminderd artikel 11 en artikel 11bis;

c) de organisatie van de jeugdgerichten, hun territoriale bevoegdheid en de rechtspleging voor die gerechten;

d) de uitvoering van de straffen uitgesproken ten aanzien van minderjarigen die een als een misdrijf omschreven feit hebben gepleegd die uit handen zijn gegeven, behalve voor het beheer van centra die bestemd zijn voor de opvang van deze jongeren tot de leeftijd van drieëntwintig jaar;

e) de ontzetting uit de ouderlijke macht en het toezicht op de gezinsbijslag of andere sociale uitkeringen. "

Het betreft hier een wetgevende bevoegdheid met betrekking tot het bepalen van de reactiewijzen op jeugddelinquentie. Aanpassingen aan de procedure of de gerechtelijke organisatie blijven behoren tot de bevoegdheid van de federale overheid.

2. Uiteenzetting

Het overhevelen met de Zesde staatshervorming van bevoegdheden met betrekking tot de aanpak van jeugddelinquentie betekende de start van een nieuwe fase in het vormgeven van een Vlaams beleid rond deze thematiek. In het regeerakkoord van de Vlaamse Regering werd de beslissing genomen om een Vlaamse visie uit te werken en meteen ook werk te maken van een regelgevend initiatief. In de aanloop van het maatschappelijk debat was het van belang om een geactualiseerde realistische update te maken van wat in Vlaanderen leeft vanuit zowel maatschappelijk oogpunt als naar vernieuwde inzichten gebaseerd op recente cijfergegevens. Hiertoe wordt een 'Omgevingsanalyse' uitgevoerd door een consortium bestaande uit: Katholieke Universiteit Leuven (KUL), Vrije Universiteit Brussel (VUB), Universiteit Gent (Ugent) en het Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi).

Er werd een traject geïnitieerd dat op gang wordt getrokken via een maatschappelijk debat in verschillende werkgroepen met jeugdparquetmagistraten, jeugdrechters, jeugdadvocaten, academici, kinderrechtencommissariaat, actoren binnen de integrale jeugdhulp, kinder- en jeugdpsychiaters, HCA-diensten, de gemeenschapsinstellingen, vertegenwoordigers van de Federale Overheidsdiensten Justitie en Volksgezondheid en de betrokken Vlaamse agentschappen. Deelnemers engageerden zich om in dialoog de belangrijke bouwstenen aan te geven voor een gedragen, onderbouwde en actuele visie op de aanpak van jeugddelinquentie. Al deze documenten zijn beschikbaar op www.jongerenwelzijn.be. De aangeleverde bouwstenen werden geconcretiseerd in een voorontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.

Vlaanderen heeft de keuze gemaakt om werk te maken van een eigen beleid inzake jeugddelinquentie. Het uitgangspunt voor het nieuwe decreet dat we vanuit Vlaanderen vorm willen geven is een gedifferentieerd en multidimensioneel aanbod van duidelijke en constructieve (maatschappelijke) reacties op delicten met aandacht voor herstel van de schade. Aandacht moet ook gaan naar complementariteit en afstemming met een integrale jeugdhulp, een flexibele differentiatie en wisselwerking van het private en publieke aanbod en voldoende (en afdoende) kwaliteitseisen en rechtswaarborgen voor jeugdige delinquenten.

Het spreekt voor zich dat inzake de verdere uitrol van de contouren van dit voorontwerp van decreet het overleg met de federale actoren - in het bijzonder de jeugd magistratuur en de FOD Justitie - zal aangegaan worden.

Voorstel van beslissing

Het Overlegcomité :

- Neemt akte van het voorontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.

Indieners van het dossier

Geert Bourgeois

Minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed

Inventaris :

1. Voorontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht
2. Memorie van Toelichting